

ΤΟ ΔΕΙΠΝΟΝ ΤΗΣ ΠΑΡΗΓΟΡΙΑΣ

τῷ φιλότατῳ μοι κ.
Α. Λασποπούλῳ.

ΠΡΟ τοῦ χαίνοντος τάφου, παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ὁποίου ἀκούμβησαν τὸ φέρετρον, ὁ Ζαχαρίας, ἓνας συνάδελφος, ὅστις ἀνέλαβε νὰ προσαγορεύσῃ τὸν νεκρὸν ἐν ὀνόματι τοῦ σωματείου τῶν κρασοπωλῶν, ἐτελείωνεν ὡς ἐξῆς τὸν συγγι- νητικὸν του ἐπιτάφιον :

— «Ναί, κακομοιριασμένε καὶ ἀείμνηστε Βούζα ! Εἶχαμε χρέος νὰ σε συντροφεύσωμε ἕως ἐδῶ, διὰ νὰ σοῦ ἀποδείξωμεν ὅτι οἱ φίλοι εἶνε πάντα φίλοι, πιστοὶ μέχρι τάφου ! Ἦσουν ἓνας κρασοπώλης, ποῦ ὅλοι ἐχαίροντο νὰ τὸ τσούζουν μαζί σου· ἦσουν ἓνας σύζυγος, ποῦ ἐλάτρευες τὴ συμβίαν σου· ἦ- σουν ἓνας πατέρας, ποῦ θὰ ἀγαποῦσες τὰ παιδιὰ σου, ἐὰν σοῦ ἔδινεν ὁ Θεός. Ἀλλὰ ὁ Ὑψιστος καὶ ἡ γυναῖκα σου σὲ ἀφῆκαν ἄτεκνον, διὰ νὰ σβύσῃ τὸ ἀθάνατον ὄνομα τῶν Βουζαίων ! Ὑγίαινε, ἀείμνηστε Βούζα ! Αἰωνία σου ἡ μνήμη ! »

Εἰς τὰς τελευταίας λέξεις ὀλολυγμὸς ἠκούσθη ὀξύς· ἦτο ἡ χήρα ἡ ταλαίπωρος, ἡ κυρία Βούζα, ἡ ὁποία, παρ' ὀλίγον νὰ ξερριζώσῃ, μαζί με τὴν καρδιά της, καὶ τὰ ὠραῖά της μαλ- λιά, ἐὰν δὲν ἐσυλλογίζετο ὅτι ὁ φουκαρᾶς ὁ Βούζας, δὲν εἶχε νὰ κερδίσῃ τίποτε φεῦ ! πλεόν ἀπὸ ἓνα τέτοιο τραγικὸν ξε- μάλλισμα.

— Κουράγιο, κυρά Βούζαινα ! Κάμε ύπομονή.

* *
*

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Μάρκος, ὁ μάγειρος τοῦ οἴνοπωλείου, παρσκευάζε τὸ ἐπικήμενον δεῖπνον. Ἐννοεῖται, δεῖπνον αὐστη-
ρᾶς λιτότητος. Ἔτσι, ἀπλῶς διὰ νὰ τσιμπήσουν κάτι τι καὶ νὰ

στηλωθούν οἱ καϋμένοι οἱ φίλοι τοῦ μακαρίτη, ποῦ ἐκοπίασαν ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ ἐπεριποιήθηκαν τὴν ἀπαρηγόρητον χήραν ἓνα ψάρι, μία σαλάτα καὶ λίγο τυρί. Ἄμ' τί δά ! Ἡμέρα κηδείας καὶ πέν-
θους ποῦ ἦταν, δὲν ἐταίριαζε καὶ γιὰ περισσότερο !

Περὶ τὸ ἐσπέρας ἡ νεκρώσιμος πομπὴ ἐπέστρεφεν ἐκ τοῦ νεκρο-
ταφείου. Ἡ χήρα, ἡ κυρά Βούζαινα, μόλις ἐκινεῖτο ἐκ τῆς λύπης καὶ τῆς πολυσαρχίας, κρεμασμένη σχεδὸν εἰς τοὺς βρα-
χίονας τοῦ Ζαχαρία καὶ τοῦ μανάβη, οἱ ὅποιοι, ἀφοῦ οἱ τα-
λαίπωροι ἐκουβάλησαν τὸ λείψανο τόσον δρόμον εἰς τὸ νεκρο-
ταφεῖο, ἐξετέλουν τώρα καὶ ἄλλοις ἐρὸν χρέος κουβαλοῦντες τὸν
γυναικεῖον ἐκεῖνον ὄγκον, κλο-
νιζόμενον ἀπὸ τὸ ἄλγος, βου-
τημένον μέσα ἑστὰ μαῦρα.

Εἰς μίαν γωνίαν τοῦ κατα-
στήματος εἶχε στρωθῇ τὸ τρα-
πέζι. Ἐκάθησαν ὅλοι γύρω σιω-
πηλοὶ καὶ κατηφεῖς. Ποῦ ὄρεξις
καὶ ποῦ διάθεσις νὰ φάη κα-
νεῖς ! Ἀλλὰ τί νὰ γίνη ; Εἶνε
τὸ λεγόμενον τραπέζι τῆς πα-
ρηγοριᾶς, γιὰ νὰ μὴν ἀφήσουν μονάχῃ τὴν δυστυχισμένη τὴν
χήρα. Ἡ πρῶτες βουκιᾶς κατεβροχθίσθησαν ἐν θρησκευτικῇ
σιγῇ. Ἡ ἄμοιρη ἡ Βούζαινα, καθημένη μεταξύ τοῦ εὐγλώτ-
του ρήτορος κ. Ζαχαρία καὶ τοῦ μανάβη, μὲ ὕφος περίλυπον,
εἰς στάσιν τραγικὴν, μὲ τὰ μάτια βουρκωμένα, δὲν ἔτρωγε

τίποτε. Ἐξαφνα, ἀφῆκεν ἓνα βαθὺν στεναγμὸν καὶ ἐκραύγα-
σεν εἰς μελοδραματικὸν τόνον :

— "Αχ ! δυστυχισμένε Βούζα ! Ποῦ εἶσαι !

Τότε αἱ γλῶσσαι ἐλύθησαν καὶ ὅλοι οἱ προσκεκλημένοι
ἔσπευσαν ἀλληλοδιαδόχως ν' ἀποδώσῃ ἕκαστος πλειοδοτῶν
τὰς προσηκούσας τιμὰς, τὰς ὁποίας κατὰ κανόνα ὀφείλομεν
εἰς κάθε μακαρίτην.

— "Α ! τὸν καυμένο τὸν Βούζα ! ἦταν λαμπρὸς ἄνθρωπος !
Θεὸς σ' ἠωρὲς' τῇ ψυχῇ του !

— Καὶ τί ἀνοιχτόκαρδος ! τί γλεντσές !

— Καὶ νὰ μὴν τὸν ἔχουμε τώρα στὴν παρέα μας ! "Αειντε,
μωρὲ ψευτόκοσμε ! "Αχ ! Χάρε ἄτιμε !

— Ὡς τόσῳ τίποτε δὲν εἶνε ὁ ἄνθρωπος !..

— ... « ἄνθρωπος, ὥσεί χόρτος ... τοῦ ἀγροῦ ... ματαιό-
της ματαιιοτήτων !.. », προσ-
έθηκε φιλοσοφικῶς ὁ ψάλτης
τῆς ἐνορίας στραγγίζων τὸ
ποτήρι του.

— Καὶ τί γερός ἄνθρω-
πος ὁ μακαρίτης !

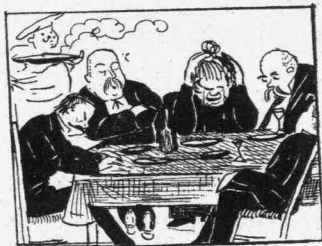
— Γερός, λέει ; συνεπλή-
ρωσεν ὁ Μάρκος γεμίζων
τὰς φιάλας. Σοῦ εἶχεν ἓνα
χέρι ὁ συχωρεμένος ! Αἶ,
κυρά ; Τί χέρι ἦταν ἐκεῖνο ! ὅταν τὸ κατέβαζε στὰ πλευ-
ρά ...

— Σώπα, Μάρκο· ἂν με χτυποῦσε καμμιὰ φορά, τὸ ἄξιζα·
διέκοφεν αὐστηρῶς ἡ χήρα.

— "Ελα τώρα, κυρά Βούζαινα· ὑπομονή· μὴν κάνης ἔτσι
συλλογίσου λίγο καὶ τῇ ζωῇ σου. Τάχατες, τί ; ἔμπορῶμε
νὰ τὸν ἀναστήσουμε τώρα μὲ τὰ κλάματα ; προσεπάθει νὰ
τὴν παρηγορήσῃ ὁ Ζαχαρίας. "Ελα· τίμπησε κάτι τι.

— Ἐχεις δίκηρο, κύρ Ζαχαρία μου ... "Ε !.. τί νὰ κάμω !..
"Ετσι ἦταν γραφτὸ τῆς μοίρας μου ... Σὺ δὲν παίρνεις τί-
ποτε ; ἴλιγο ψάρι... ἴλιγη σαλάτα ...

— Εὐχαριστῶ· κάτι θὰ τσιμπήσω κ' ἐγὼ γιὰ νὰ σᾶς κάνω
συντροφιά ...

Ἡ χήρα, πεισθεῖσα οὕτω, ἔδωκε τὸ σύνθημα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Οἱ δισταγμοὶ καὶ αἱ ἐπιφυλάξεις ἔλειψαν. Καὶ ὅλοι βουλιμιῶντες ἐκροτάλιζαν τώρα τὰς σιαγόνας καὶ τὰ μαχαίροπῆρουνα.

— Μάρκο! ἐφώναξεν ἡ χήρα, μὲ φωνὴν πάντοτε περίλυπον· φέρε καὶ ἐκεῖνο τὸ ψητὸ μπουτι... "Αχ! τὸν καυμένο τὸν Βούζα· τὸ ἀγαποῦσε πολύ, μὲ σκόρδο στὸ φούρνο μάλιστα!..

— "Α! ὅλα καὶ ὅλα, ἦταν καλοφαγᾶς!... Θεὸς σ'χωρὲς τὰ κοκκαλάκια του!

Τὸ ψητὸν ἐκομίσθη, διεμελίσθη, καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἐξηφανίσθη!

— Θυμᾶμαι ποῦ τρελαινότανε καὶ γιὰ τὴν ὀμελέττα ὁ

συχωρεμένος! ἐκραύγασεν ὁ μανάης γλείφων τὸ τελευταῖο κοκκαλο τοῦ ψητοῦ!

— "Αχ!... ἀλήθεια! εἶπεν ἡ χήρα στενάζουσα. Μάρκο, κάμε μας μιὰ ὀμελέττα μὲ λίγο λαρδί.

— Μπα! μὲ λαρδί! παρετήρησεν ὁ μανάης! Ἡμέρα ποῦ εἶνε, δὲν στέκει τὸ λαρδί, μὲ

τὸ πένθος. Σκέτη καλλιτέρα.

Ἡ ὀμελέττα ἐξηφανίσθη μὲ τὴν αὐτὴν ἡλεκτρικὴν ταχύτητα. Δύο-τρεῖς βέργες λουκάνικα ὑπέστησαν τὴν αὐτὴν τύχην. Ἀλλ' αὐτὰ τὰ διαβολεμένα λουκάνικα ἦσαν τόσῳ πατημένα στὸ ἀλάτι, ὥστε ὁ Μάρκος ἠναγκάσθη νὰ ἀνεβοκαταβῇ δις καὶ τρίς εἰς τὸ ὑπόγειον διὰ νὰ φέρῃ κρασί ὡς δροσιστικόν. Οἱ ὀφθαλμοὶ ὅλων ἐξηκόντιζαν σπίθες. Τὰ μάγουλα ἐκοκκίνιζαν ὡς ἀναμμένα κάρβουνα. Καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ Βούζαινα ἤρχισε νὰ βγάξῃ φλόγες ἀπὸ τὰ δακρυσμένα μάτια της. Καὶ διετῆρει μὲν πάντοτε τὸ μελαγχολικὸν ὕφος τῆς ἀπαρηγορήτου χήρας, ἀλλ' ὅπωςδὴποτε ἔτρωγε μὲ περισσοτέραν τώρα ὀρεξιν. "Αχ! αὐτὸ τὸ πένθος τῆς χηρείας! καταβάλλει τόσον πολὺ τὸν ὀργανισμόν!...

— Μάρκο, παιδί μου· δὲν μᾶς ζεσταίνεις κ' ἐκεῖνο τὸ φρικασέ;... Δὲν ξέρετε! ἦταν ὁ ἀγαπημένος του μεζές τοῦ μακαρίτη!

— Θυμᾶμαι ποῦ τοῦ ἄρσεσε πολὺ καὶ τὸ κοκκινέλι! ἀνεφώνησεν ὁ μπακάλης. Ὁ Θεὸς ν' ἀναπάψῃ τὴν ψυχούλα του!

— "Αχ!.. ναί· τό'τσουζε ὁ συχωρεμένος! προσέθηκε μετὰ λυγμῶν ἡ χήρα. Μάρκο, πιάσε μας καὶ λίγο κοκκινέλι.

— Ἀλήθεια! νὰ τὸ πιοῦμε 'ς τὴν ὑγειά τοῦ μακαρίτη!

— Ἐβίβα του! ἀνεφώνησαν ὅλοι συγκινηθέντες ἐκ τῆς προπόσεως καὶ ἠγέρθησαν τρικλίζοντες διὰ νὰ συγκρούσωσι τὰ ποτήρια.

* *
*

Τὸ δεῖπνον τῆς παρηγοριᾶς ἐξηκολούθει πέραν τοῦ μεσονυκτίου. Ἡ χήρα ἤρχισε νὰ παρηγορῇται ὥπως οὖν. Ὁ κύρ Ζαχαρίας, δίπλα τῆς, διὰ νὰ τῆς ἀνακουφίξῃ τὴν λύπην, δὲν ἔλειπε νὰ ἐκστομίζῃ καὶ μερικὰς ἀστείότητας, αἱ ὁποῖαι φαίνεται νὰ μὴν τῆς ἀπῆρσαν ὅλως διόλου. Μάλιστα, εἰς στιγμὰς τινὰς γενικοῦ θορύβου, ἀπετόλμησε καὶ μερικὰς χειρονομίας ἀθῶας, τὰς ὁποίας ἡ αὐτοχῆς χήρα ἐδέχθη ἀγογγύστως χάριν... τοῦ μακαρίτη.

Ὁ Μάρκος, ὁ ὁποῖος ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε τραθήξῃ καὶ αὐτὸς μερικὰ ποτήρια ἀπὸ τὸ κοκκινέλι τοῦ μακαρίτη, ἦτο καθισμένος σὲ μιὰ γωνιά, καὶ ἤρχισε νὰ ὑποτονθορύξῃ σιγὰ-σιγὰ ἓνα τραγουδάκι:

«Μοῦ βγάλανε μιὰν ἀθανιά
μὲ τὴν ἀδελφοποιτή,
πῶς κάνω ἄλλ' ἀντ' ἄλλα
μὲ τὴν κυρὰ δασκάλα...»

Διαμαρτυρίαι ἠγέρθησαν διὰ τὸ ἄκαιρον τοῦ ἄσματος. Ὁ ἄνθρωπος! μπᾶ! Τραγούδια καὶ πένθος, πάει ποτέ;

Ἄλλ' ὁ Μάρκος ἔσπυσε νὰ δικαιολογήσῃ τὸ πρᾶγμα.
Ἦταν τὸ ἀγαπημένο τραγοῦδι τοῦ καυμένου τοῦ Βούζα . . .

— Αἶ! μὰ ἀφοῦ εἶν' ἔτσι, ἅς τ' ἀκούσωμε· εἶπεν ὁ κύρ Ζαχαρίας, προσφέρον ἀκόμῃ ἓνα ποτηράκι γεμάτο εἰς τὴν χήραν. Ἔτσι, γὰρ νὰ θυμηθοῦμε τὸν ἄμοιρο τὸ Βούζα.

Τὸ τραγοῦδι ἐπανελήφθη ἐν συνοδείᾳ τῶρα καὶ τῶν ἄλλων. Τινὲς μάλιστα ἐβαστοῦσαν τὸ ἀκκομπανιαμέντο κρούοντες τὰ μαχαιροπήρουνα ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ τῶν ποτηρίων.

* *
*

Τὰ μεσάνυχτα εἶχαν περάσει καὶ τὸ δεῖπνον ἐξηκολούθει.

Τὰ ἐρμάρια εἶχαν κενωθῇ. Ἡ χιλιάρικες ἀνεβοκαταβαίναν ἀκόμῃ.

Ὁ ψάλτης τῆς ἐνορίας, συγκεκινημένος καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἀοιδίου Βούζα καὶ ἀπὸ τὸ κοκκινέλι ποῦ ἔλαχτα-ροῦσε ὁ μακαρίτης, ἐσηκώθη κλονούμενος, ὄρθιος εἰς τὸ κάθισμά του, διὰ νὰ ἀπαγγεῖλῃ ἓνα

ἄξιοθρήνητον, ὡς ἔλεγεν, ἔλεγεῖον :

«Θεὸς ὁ σχωρὲς, φωνάζετε,
τὸ μακαρίτη Βούζα
ποῦ ἀγαποῦσε τὸ κρασί
τὴ μπύρα καὶ τὰ οὔζα.
Ἦταν ὁ πρῶτος στὸ χορό,
στὸ γλέντι καὶ στὴς τρέλλες,
καὶ τᾶψηνε καμμιὰ φορὰ
μὲ ὠμμορφες κοπέλλες...»

— Τ' ἀκοῦς, κυρὰ Βούζαινα; ἔσκυψε καὶ ἐφιθύρισε στὸ αὐτὶ τῆς χήρας ὁ κύρ Ζαχαρίας. Παρηγορήσου λοιπὸν καὶ ἐλόγου σου...

— Ἀχ!... ναί... ἦταν λίγο γυναικῆς ὁ συχωρεμένος!... ἀπήντησεν ἐκείνη περιβάλλουσα μὲ βλέμμα ὑγρὸν τὸν καλὸν τῆς γείτονα...

Καὶ ὁ ἱεροψάλτης, ἐξηκολούθησε·

«Μὰ τῶρα ποῦ τὸν θέρισε
δρεπάνι τοῦ θανάτου,
ἀδειάστε τὰ ποτήρια σας
καὶ πιέτε ... στὴν ὑγεία του!»

— Οὐρράαα! ... οὐρράαα! ... ἐβίβα καὶ τοῦ μακαρίτη!
ἀνεκραύγασεν ἡ ὁμήγυρις.

* * *

Ἡ εὐθυμία βαθμὴδὸν ἀπέληξεν εἰς δαιμονιώδη θόρυβον, τόσοσιν ὥστε ἡ περίπολος διερχομένη ἔκρουσε τὴν θύραν διὰ νὰ ἰδῇ τί ἔκτακτον συμβαίνει τοιαύτην ὥραν εἰς τὸ καπη-λεῖον!

— Εὐρετε, κύριε ἀστυφύλακα· εἴχαμε ἀπὸ ἡνωρὶς τὴν κηδεῖαν τοῦ μακαρίτη, καὶ τώρα, γιὰ παρηγορίαν τῆς χήρας, τὸ στρώσαμε ἐδῶ λιγάκι...

— Ἄ!... ἔτσι; καλὰ, καλὰ. Μᾶς συγχωρεῖτε. Κά-μετε τὴ δουλειά σας...

Τὸ κρασί, τὸ κοκκινέλι τοῦ συχωρεμένου, ἀφοῦ ἔθε-σεν εἰς κίνησιν τοὺς ὁδόν-τας, τὸ στόμα καὶ τὰς χεῖ-ρας τῶν συνδαιτυμόνων, ἐ-πόμενον ἦτο νὰ γαργαλίση καὶ τοὺς πόδας.

— Νὰ χορέψωμε, μωρές παιδιὰ, καὶ τὸ τσάμικο, ποῦ τοῦ ἄρσεσε πάντα τοῦ ἀειμνήστου! ἐπρότεινεν ὁ ἱεροψάλτης. Ἀἱ, τί λές, κυρὰ Βούζαινα;

— Ἀἱ, ἃς ἦνε πλεῖα... γιὰ τὴ μνήμη του!

Ἦταν τρεῖς ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα καὶ τὸ ἐπικήδειον γλέντι ἐξηκολούθει.

Ὁ κύρ Ζαχαρίας ἐπρότεινε κρυφά, κύψας σχεδὸν εἰς τὰς φλογισμένας παρειὰς τῆς χήρας, νὰ χορέψουν καὶ αὐτοί.

Ἀλλ' ἡ Βούζαινα δὲν ἔκρινε καλὸν νὰ σπρώξῃ τὴν εὐκαι-ρίαν τῆς παρηγορίας μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου:

— 'Αργότερα βλέπουμε, κύρ Ζαχαρία μου ...
Καί τὸ γλέντι εἶχε φθάσει εἰς τὸ ζενίθ. Τὸ κοκκινέλι ἔδινε
κ' ἔπαιρνε.

Ἐξαφνα, μέσα εἰς τὸν δαιμονιώδη ἐκεῖνον κρότον, ἡ χήρα ἔκρινε καλὸν νὰ ῥήξῃ ἓνα ὀλολυγμὸν σπαρακτικώτατον. Ὅλοι ἐτρόμαξαν. Ὁ κύρ Ζαχαρίας ἔδραμε πλησίον της καὶ τῆς ἔπιασε τὰ χέρια!

— Κουράγιο, κυρὰ Βούζαινα! τί ἔπαθες;

— Ἄχ! ... τὸν καυμένο τὸν Βούζα, εἶπε θρηνηολογοῦσα· συλλογίζομαι τὸν μακαρίτη, ἂν ἦταν ἐδῶ καὶ αὐτός ... πόσο θὰ διεσκέδαζε! ...

(Ἐλευθέρα μίμησις)

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΤΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΔΑΚΡΥΑ

ΔΙΑΤΙ ἄρά γε ἡ γυνὴ κλαίει τόσο συχνὰ καὶ τόσο πολὺ; Τόσον, ὥστε, κατὰ στατιστικὰς ἐξακριβωθείσας, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ συλλεγῶσι τὰ γυναικεῖα δάκρυα εἰς ἓνα ποταμόν, θὰ ἔπνιγον ὅλον τὸν κόσμον;

Τὸ μυστήριον θὰ μείνῃ ἄλυτον.

Τὸ μόνον ἀληθὲς εἶνε ὅτι αἱ κυρίαι εἰς πᾶσαν περίστασιν ἐκρήγνυνται εἰς δάκρυα. Ἡ γυνὴ κλαίει ἔξαφνα καὶ ὅταν λαμβάνῃ ἐπιστολὴν καὶ ὅταν δὲν λαμβάνῃ· κλαίει εἰς τοὺς γάμους καὶ εἰς τὰς κηδείας· κλαίει εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ θέατρον· δακρύζει ὅταν ἀπαντᾷ παλαιὰς φίλας της καὶ ὅταν τὰς ἀποχωρίζεται· ὅταν τὴν ἐπαινοῦν καὶ ὅταν τὴν κακολογοῦν· κλαίει ἀπὸ εὐαισθησίαν, ἀπὸ πείσμα, ἀπὸ ζήλεια, ἀπὸ πόνον, ἀπὸ ἀγάπην, ἀπὸ μῖσος· κλαίει ὅταν τὴν δείρῃς καὶ ὅταν ἀκόμα ... δὲν τὴν δείρῃς· καὶ τέλος πάντων κλαίει τὸν ἄνδρα τὸν ὁποῖον ἐνυμφεύθη καὶ ὅλους τοὺς ἄνδρας τοὺς ὁποίους ... δὲν ἐνυμφεύθη.

Κλαίει, κλαίει, κλαίει!